

AKILLI KÜTÜPHANELER, SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEK.

Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler tarafından 2030 yılı sonuna kadar Sürdürülebilir Kalkınma amacıyla sosyal, kültürel ve ekolojik sorunların çözümüne yönelik 17 ana başlıktan oluşan evrensel eylem çağrısında bulunulmuştur.

Tüm dünyada kültürel, sosyal ve ekolojik kalkınmanın yönünün daha sürdürülebilir bir rotaya evrilmesini öngören bu hedefler kapsamında kütüphaneler; toplumun ihtiyaç duyduğu bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla yürüttükleri hizmetler, üstlendikleri rehberlik ve yapay zeka teknolojisinin kütüphane hizmetlerine entegrasyonunda odak noktası haline gelmektedir.

Bu araştırma, yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler iş süreçlerini teknoloji odaklı yeni bir yaklaşımla tanımlarken, yapay zeka temelli akıllı kütüphanelerin 17 sürdürülebilir kalkınma hedefine nasıl katkı sağladığı, sürdürülebilir kalkınma çabalarına potansiyel etkilerini anlamamıza yardımcı olacaktır.

Yapay zeka temelli akıllı kütüphane sistemlerinin etik ve adil bir şekilde kullanılması ve özellikle veri gizliliği, algoritmik adalet ve dijital eşitsizlik gibi konuların dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca, yapay zeka sistemlerinin insanların önyargılarına maruz kalma riski de göz önünde bulundurulmalıdır.

Gelecekteki araştırmalar, yapay zeka temelli kütüphanelerin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına daha etkili bir şekilde katkı sağlaması için daha fazla sinerji yaratabilmek için stratejiler geliştirmelidir. Bu stratejiler, kullanıcı ihtiyaçlarını daha iyi anlama, teknolojinin etkilerini değerlendirme ve toplumsal etkileri önceden tahmin etme gibi konuları içerebilir. Bu şekilde, yapay zeka temelli kütüphaneler daha etkili bir şekilde sürdürülebilir kalkınma amaçlarına katkı sağlayabilirler.

Singapur - Ulusal Kütüphane Kurulu

Amaçlar için Ortaklıklar (SDG 17):

Yapay zeka temelli akıllı kütüphaneler, sürdürülebilir kalkınma için ortaklıkların önemini vurguluyor. Bu kütüphaneler, farklı paydaşlar arasında iş birliği ve ortaklıkların geliştirilmesini teşvik ediyor. Ayrıca, personel ve topluluk üyelerinin yapay zeka teknolojilerini anlamaları için kapasite geliştirme faaliyetleri düzenliyorlar. Teknoloji transferi ve bilgi paylaşımını teşvik ederek farklı kütüphane sistemleri arasında iş birliğini kolaylaştırıyorlar. Uluslararası düzeydeki sürdürülebilir kalkınma çabalarına katkıda bulunan küresel ağlara katılarak uluslararası iş birliği ve bilgi paylaşımını sağlıyorlar. Son olarak, sürdürülebilir kalkınma projelerine finansal destek sağlayarak, farklı kaynaklardan fonlama sağlıyorlar. Bu sayede, yapay zeka temelli akıllı kütüphaneler, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde iş birliği ve ortaklıkları güçlendiriyorlar.

Eşitsizliklerin Azaltılması (SDG 10):

Yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler, engelli bireylerin kütüphane hizmetlerine erişimini kolaylaştırır. Sesli komutlarla çalışabilen ara yüzler, görme engelli kullanıcıların rahatlıkla kaynaklara erişmelerini sağlar. Benzer şekilde, işitme engelli bireyler için işaret diline dayalı ara yüzler sunarak, kütüphane hizmetlerinin daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlarlar. Çeşitli kültürel ve dilsel gruplara erişimi artırarak toplumsal eşitliği teşvik ederler. Farklı topluluklara yönelik içerik ve kaynaklar sunarak, herkesin ihtiyaçlarına uygun kütüphane hizmetlerine erişimini sağlarlar. Bu da toplumsal çeşitliliği ve kapsayıcılığı artırarak toplumsal eşitliği destekler.

Yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler, kullanıcılarına eğitim ve farkındalık sağlayarak toplumsal katılımı artırır. Özellikle, kadınların ve dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına yönelik eğitim programları ve farkındalık kampanyaları düzenleyerek, eşitlik konusunda toplumsal bilinci artırır.

Bilgiyi herkes için erişilebilir kılarak toplumsal eşitliği teşvik ederler. Açık erişim politikaları ve dijital koleksiyonlar aracılığıyla, kütüphane kaynaklarına ücretsiz ve kolay erişim sağlarlar.

Çin - Hebei Eyalet Kütüphanesi

Nitelikli Eğitim (SDG 4):

Yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler, eğitimde erişilebilirliği artırarak eğitim hedeflerine katkıda bulunur. Akıllı kütüphaneler, eğitim materyallerine erişimi artırarak eğitimde eşitlik ve kaliteyi teşvik eder. Yapay zeka destekli öğrenme platformları, bireyselleştirilmiş eğitim programları sunarak öğrencilerin öğrenme süreçlerini destekler.

Arjantin - Matheu Topluluk Kütüphanesi

Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı (SDG 9):

Yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler, teknoloji odaklı yeni çözümler geliştirir ve uygularlar. Örneğin, kullanıcı deneyimini iyileştirmek için kişiselleştirilmiş öneri sistemleri, yapay zeka tabanlı dil çeviri araçları, içerik tanıma yazılımları, Büyük veri depolama ve işleme kapasiteleri, hızlı internet bağlantıları ve güçlü ağ altyapıları, soru-cevap sistemleri, bilgi yönetimi ve arama motorları gibi yeni çözümler kullanıcıların bilgi ihtiyaçlarını daha iyi anlamak ve hizmetleri sürekli olarak iyileştirmek için kullanılır.

İsveç - Helsingborg Halk Kütüphanesi

İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme (SDG 8):

Yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler, dijital becerilerin geliştirilmesine olanak sağlayarak işgücü piyasasına katılımı artırır. Kullanıcıların eğitim ve bilgiye erişimini artırarak ekonomik büyümeye ve istihdama katkı sağlar.

Canada - Toronto Halk Kütüphanesi

Erişilebilir ve Temiz Enerji (SDG 7):

Yapay zeka destekli akıllı kütüphaneler, temiz enerji hedeflerine katkı sağlayarak sürdürülebilir enerji kullanımını teşvik etmek amacıyla entegre edilen yapay zeka tabanlı enerji yönetim sistemleri, enerji tüketimini analiz ederek verimliliği optimize eder ve kaynakların daha etkin kullanılmasını sağlar. Kağıt tüketimini azaltarak ve enerji verimliliğini artırarak çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlar. Dijital kaynaklar ve akıllı enerji yönetimi sistemleri kullanarak kaynakları daha etkin bir şekilde kullanır ve karbon ayak izini azaltır.

Türkiye - Merkezefendi Kütüphanesi